

Retouradres Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan De leden van de Commissie Ontwikkeling

Datum 22 december 2006
Ons kenmerk SO/Beleid 2006/1033
Contactpersoon E.P.A. Evertse
Doorkiesnummer 023 - 5113566
Onderwerp Destinatie Holland, Inkomend toerisme Haarlem

Geacht leden van de Commissie Ontwikkeling,

Met veel genoegen stel ik u met deze brief op de hoogte van de bijzonder positieve resultaten die uit het onderzoek naar inkomend toerisme voor Haarlem naar voren komen. Haarlem is, na de vier grote steden, de meest bezochte stad door buitenlandse bezoekers die in Nederland voor vakantie of zaken verblijven. Het onderzoek bevestigt wat uw college in de Economische Agenda heeft verwoord:

“Haarlem is zeer kansrijk voor versterking van de toeristische sector”.

De resultaten geven geen aanleiding voor Haarlem om op de lauweren te gaan rusten. Integendeel, de concurrentie van andere bestemmingen is groot. Om een goede positie te behouden en te versterken is het nodig om door te gaan op de ingeslagen weg. Deze is ingezet met de Economische Agenda en het Plan van Aanpak Toerisme en Promotie. Onderzoek, zoals nu is gedaan door de afdeling Research van het NBTC (Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen) helpt Haarlem bij de verdere vormgeving van toeristisch beleid en uitvoering. In deze brief geef ik u een korte samenvatting en analyse van de onderzoeksresultaten voor Haarlem. Het onderzoek geeft behalve inzicht in aantallen toeristen ook inzicht in andere aspecten van het buitenlands bezoek aan Haarlem. Zo is onder meer noemenswaardig dat Haarlem de best bezochte stad is door buitenlanders met een hoge opleiding. In deze brief ga ik, alvorens in te gaan op de verschillende bezoekenmerken, eerst in op de onderzoeksopzet.

Ik eindig de brief met het noemen van de oorzaken van het grote aantal buitenlandse bezoekers, de borging daarvan, de te handhaven en te verbeteren inzet voor de aantrekkingskracht van Haarlem. De onderzoeksresultaten geven aan dat Haarlem verder moet inzetten op citymarketing, samenwerking met Amsterdam, Haarlem 2008,

behoud en vernieuwing van het evenementenaanbod en het versterken van het zakelijk bezoek.

De gemeente werkt samen met de partners in de stad en regio. De partners hebben een groot aandeel in de bereikte resultaten. Het bijgaand onderzoeksrapport heb ik dan ook doen toekomen aan de direct betrokkenen. Bredere bekendmaking is gewenst, en zal plaatsvinden middels een persbericht.

Opzet onderzoek,

Het Onderzoek Inkomend Toerisme 2005/2006 vormt in grote lijnen een herhaling van een soortgelijk onderzoek uit 1999/2000. Het onderzoek is ook één van de actiepunten in de Vernieuwde Economische Agenda van het Ministerie van Economische Zaken. Bij het vorige onderzoek was Haarlem niet betrokken. Het is de bedoeling het onderzoek Inkomend Toerisme nu elke drie jaar te houden.

Het huidige onderzoek is door het NBTC, afdeling Research gerapporteerd in twee publicaties. In een algemeen rapport met de titel Destinatie Holland, de buitenlandse toerist nader bekeken, wordt een beeld geschetst van het inkomend verblijfstoerisme naar Nederland. In de publicatie Destinatie Holland, Rapportage steden (november 2006) zijn de resultaten van het Onderzoek Inkomend Toerisme voor de deelnemende steden weergegeven. In de stedenrapportage worden de volgende steden met elkaar vergeleken:

Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht, Haarlem, Breda, Leiden, Alkmaar, Maastricht, Groningen, Arnhem, Den Bosch, Eindhoven.

Er is een steekproef getrokken uit alle buitenlandse toeristen die in Nederlandse logiesaccommodaties overnachten (Dagbezoek van buitenlanders die niet in Nederland verblijven is niet meegenomen in dit onderzoek, het is ook geen onderzoek naar het aantal toeristen dat in een stad verblijft/overnacht). Daarvoor is eerst een steekproef getrokken uit alle logiesaccommodaties (bron CBS). Aan het onderzoek hebben 275 logiesaccommodaties meegewerkt door aan incheckende gasten te vragen om aan het onderzoek deel te nemen. Ongeveer 5000 buitenlandse toeristen hebben deelgenomen aan het onderzoek. Zij waren bereid enkele weken na hun verblijf in Nederland een vragenlijst telefonisch of per e-mail te beantwoorden.

De waarnemingsperiode van het onderzoek liep van half maart 2005 t'm half maart 2006.

Aantal buitenlandse bezoekers, bezoekmotief, waardering

In de onderzoeksperiode hebben 720.320 buitenlandse bezoekers Haarlem bezocht (Bovenaan staat Amsterdam met 6.170.547; nr. 4 is Utrecht met een aantal van 942.724).

Dit betreft veelal dagbezoek door buitenlanders vanaf hun logeeraadres elders in Nederland.

Na de vier grote steden trekt Haarlem de meeste buitenlandse dagbezoekers die vanuit hun Nederlandse verblijfsadres Haarlem bezoeken. Dat is bijvoorbeeld meer dan Maastricht (443.121). Maastricht trekt echter naar verwachting meer dagbezoek van buitenlanders die niet in Nederland verblijven. Deze categorie buitenlands bezoek is in het onderzoek niet meegenomen.

Nederland wordt vooral bezocht om een vakantie door te brengen. Musea en historische bezienswaardigheden zijn de belangrijkste redenen om Nederland te bezoeken. Het bezoekmotief voor Haarlem is 54% vakantie/toeristisch, 36% zakelijk, 10% overig. Opvallend is de hoge waardering, 80% van de bezoekers beoordeelt zijn verblijf in Nederland als zeer goed tot uitstekend.

Herkomst, opleiding, samenstelling reisgezelschap

Haarlem heeft van alle deelnemende steden de meeste intercontinentale bezoekers. Van alle buitenlandse bezoekers aan Haarlem is 54% van intercontinentale herkomst, 13% uit Duitsland, 6% UK, 5% België en 22% overig europa. Haarlem doet het opvallend goed en scoort het best bij bezoek van in Nederland verblijvende buitenlanders met een hogere opleiding, bijna 80% heeft een opleiding Hogeschool/Universiteit. Gemiddeld heeft zes op de tien buitenlandse toeristen een hogere opleiding. Vooral intercontinentale bezoekers hebben een hogere opleiding. Dit is ook de groep die het meest heeft te besteden. De onderzoekers geven aan dat bestedingen van Holland-bezoekers sterk zijn gestegen (vergeleken met 6 jaar geleden is dit een stijging van 45 %). Haarlem, Alkmaar en Arnhem worden relatief vaak bezocht door meerdere volwassenen met of zonder kinderen (Haarlem 90 %). Er zijn maar weinig gezelschappen van collegae en alleenreizenden die Haarlem bezoeken (7%). De meeste steden scoren hier boven de 30%.

Accommodatie en regio van overnachting

Het overgrote deel van de internationale verblijfs gasten overnacht in een hotel (81%). Buitenlanders die Haarlem bezoeken doen dat voor 84% vanuit een hotel, voor 3% uit een huisjescomplex en voor 12% vanuit een camping, 1% vanuit een groepsaccommodatie. Het aandeel buitenlandse bezoekers dat Haarlem vanuit een camping bezoekt is, vergeleken met andere gemeenten, relatief groot. Er worden 5 soorten regio's van overnachting onderscheiden, te weten kust, watersportgebieden, bos en heide, vier grote steden en overig Nederland. Het blijkt dat Haarlem de meeste buitenlanders uit overig Nederland trekt (43%). Dit hangt samen met het type vakantie, Haarlem wordt van alle deelnemende steden het meest bezocht door buitenlanders die door het land toeren. Verder bezoeken relatief veel buitenlanders die aan de kust verblijven onze stad (16%). Relatief weinig buitenlanders die in de vier grote steden verblijven (17%) bezoeken Haarlem. Voor Groningen is bezoek vanuit de grote steden 41% en voor Eindhoven is dit 36%, alleen Alkmaar scoort lager met 15%. Voor wat betreft de geografische regio (west, noord, oost, zuid) kiest zeven op de tien buitenlandse toeristen die in Nederland verblijven voor een bestemming in West Nederland (naar Haarlem komt 76% uit West Nederland). Haarlem en Alkmaar worden verder relatief vaak bezocht door buitenlandse toeristen die in het oosten van Nederland verblijven.

Typering vakantie, verblijfsduur in Nederland

Ruim een kwart van de vakantiegangers gaf aan dat zij in Nederland een stedenvakantie hebben doorgebracht. Haarlem wordt van alle deelnemende steden het meest bezocht door buitenlanders die door het land toeren (47%). Buitenlandse vakantievierders typeren hun vakantie als stedenvakantie (Haarlem 9%), strandvakantie (Haarlem 8%), vakantie op de binnenwateren, toeren door het land, actieve vakantie (Haarlem 19%) vakantie op het platteland en cultuurvakantie (Haarlem 10%).

Gemiddeld is het verblijf 4,5 nachten in Nederland. Internationale verblijfgasten die tijdens hun verblijf in Nederland de steden Alkmaar, Arnhem en/of Haarlem bezoeken verblijven met een gemiddelde van ruim tien nachten relatief lang in Nederland. Dit zijn ook de steden die het meest bezocht worden door buitenlanders die door het land toeren. Opvallend is dat Haarlem te weinig profiteert van de buitenlanders die in Amsterdam een stedenvakantie houden.

Boekingsgedrag, vervoer, initieel bezoek versus herhaalbezoek

Opvallende trend is voor de onderzoekers het late boeken, bijna 50 % van de Holland-bezoekers boekt zijn reis niet meer dan een maand van tevoren. Internet, met name www.holland.com met 17 taalversies, is veruit de meest gehanteerde informatiebron voor reizen naar Holland (69%).

Voor Haarlem en Utrecht is het aandeel gasten dat van tevoren zowel vervoer als verblijf boekt relatief groot. Voor Haarlem geldt: alleen vervoer geboekt 6%, alleen verblijf geboekt 19%, vervoer en verblijf geboekt 63% en 12% op de bonnefooi. Het verblijf in Nederland wordt relatief vaak via internet/e-mail (45%) of telefonisch (24%) gereserveerd.

Opvallend is dat Haarlem van alle deelnemende steden het meest bezocht is door buitenlanders die per vliegtuig naar Nederland komen (63%). Verder komt 22% naar Haarlem met eigen/geleende auto. Zoals bij de meeste steden is het aantal bezoekers aan Haarlem die naar Nederland per trein, touringcar/bus of boot/ferry kwamen gering. In totaal komt 44% van de toeristen met het vliegtuig aan in Nederland en 39% met de auto.

Haarlem weet veel buitenlandse bezoekers te trekken die voor de eerste maal in Nederland zijn. Van de deelnemende steden is dit voor Haarlem het meest (49%). Ongeveer de helft van de buitenlanders heeft Haarlem eerder bezocht.

Oorzaken en gevolgen voor beleid

De mooie resultaten voor Haarlem komen niet zomaar aanwaaien. Enerzijds profiteert Haarlem van de ligging nabij Schiphol, de ligging in de randstad en nabij de kust. Anderzijds heeft het brede Haarlemse aanbod van cultuurhistorie, winkels en evenementen en de promotie daarvan vruchten afgeworpen gelet op de hoge score op buitenlands bezoek.

Samenwerking met de verschillende partners in de stad ligt aan de basis van de kwaliteit van het gebodene en het toeristisch bezoek aan Haarlem. Winkeliers, promotieorganisaties, culturele instellingen, horeca, centrummanagement, evenementenorganisaties, vervoerders, gemeente e.a hebben er aan bijgedragen dat toeristen hier graag komen.

Een paar opvallende kenmerken voor het buitenlands bezoek aan Haarlem hangen duidelijk met elkaar samen. Dat Haarlem de meeste intercontinentale bezoekers ontvangt komt met name door het grootste aandeel van buitenlandse bezoekers die met het vliegtuig naar Nederland komen. Deze mensen hebben ook de hoogste opleidingen. Haarlem weet ook veel buitenlandse bezoekers te trekken die voor de eerste maal in Nederland zijn. Dit valt te verklaren door het grote aandeel intercontinentale gasten dat Haarlem bezoekt. Deze gasten zijn relatief vaak voor de eerste maal in Nederland waarbij ze graag Classic Holland (musea, historie) willen zien. Een bezoek aan Haarlem past prima in dit programma. Zoals aangegeven is het opvallend dat Haarlem nog relatief weinig door in Amsterdam verblijvende buitenlanders wordt bezocht.

Haarlem is in de Vernieuwde Economische Agenda van het Rijk kansrijk genoemd voor inkomend toerisme. De onderzoeksresultaten bevestigen dat Haarlem kansen heeft waargemaakt. In de onderzoeksperiode heeft met name de Michelangelo-tentoonstelling veel extra bezoekers opgeleverd.

Haarlem moet dan ook blijven inzetten op de speciale evenementen en tentoonstellingen. Het evenementenbeleid en de uitvoering wordt verder met voorrang op poten gezet. Zoals gezegd, in het Plan van Aanpak Toerisme en Promotie zijn diverse activiteiten benoemd. Prioriteit hebben de acties voor het jaar Haarlem 2008 en de voorbereiding van de realisatie van één organisatie Citymarketing Haarlem, samenwerken met Amsterdam (Haarlem profiteert nog te weinig van toerisme-mainport Amsterdam), behoud en vernieuwing van het evenementenaanbod en bevorderen van het zakelijk toerisme. Daarmee werkt Haarlem aan de bestendinging en uitbreiding van de aantrekkingskracht voor het (inkomend) toerisme.

Tot slot

Het gehouden onderzoek zou als één van de toeristische onderdelen van de economische barometer beschouwd kunnen worden. Uw college overweegt in de Economische Agenda zo'n barometer in te voeren. Andere toeristische onderdelen zijn de jaarlijkse onderzoeken: Het Continu Vakantie Onderzoek en de meting van het aantal overnachtingen op basis van de heffing toeristenbelasting. Binnenkort worden ook de resultaten bekend van een stedelijk imago-onderzoek. Daarmee kan de Haarlemse profilering en de herkenbaarheid naar buiten verder versterkt worden.

De mooie resultaten van het onderzoek naar inkomend toerisme bieden een prima uitgangspunt voor verdere samenwerking met de partners in de stad bij het realiseren van de toeristische ambities.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders,
de burgemeester,

Bernt Schneiders

